

פניני מבשר טוב

ליקוטי אמרים מתורת כ"ק אדמו"ר שליט"א
מביאלא

פרשת בא

ההתראה היא להזכיר לאדם ולהודיעו שישוב בעצמו מחטאו, ואם אין הדבר תלוי בידו לא היה מקום כלל להתראה זו. ועל כרחך מדשלח הקב"ה התראתו אליו, ברור הוא שיש בידו אפשרות וכח לחזור, אלא שצריך היה הכל לעורר בכוחות עצמו, ומנעו ממנו הסיוע מן השמים.

נח תשובת ישראל פר' ה

שלימות ואמיתות העבודה - לפי היגיעה

דָּבָר נָא כְּאֲנִי הָעַם וְיִשְׁאָלוּ אִישׁ מֵאֵת
רְעֵהוּ וּגְו'. (יא ב')

עיקר העבודה היא היגיעה, והמדריגות הם לפי מה שיגע. דכל כמה שיגע בעבודת השי"ת כך הם השגותיו ומדרגותיו. וזה טובה גדולה להאדם אשר השגותיו ומדרגותיו הם כפי עבודתו ולא יותר, כי מדריגות שאינם מכח עבודתו הם מדריגות שאולים, והם סכנה גדולה לנפשו כאשר חי עם מדריגות שאולות מן השמים אשר אינם כפי ערכו ומעשיו.

וכמו שמפרש הרה"ק ר"א מסטאלין
זצוקללה"ה [הובא בסה"ק בית אהרן לחנוכה]

כל זמן שמעוררים האדם - סימן הוא שבכוחו לשוב

כָּא אֶל פְּרָעָה, כִּי אֲנִי הִכְבַּדְתִּי אֶת לְבוֹ
וְאֵת לֵב עַבְדִּי. (יא א')

ופירש רש"י ז"ל: "בא אל פרעה, והתרה בו".
הקשו המפרשים, מאחר שהשי"ת מודיעו למשה בכירור: 'כי אני הכבדתי את לכו ואת לב עבדיו', אם כן מה מקום להתרות בו עוד, הלא כבר אין לבו ברשותו, רק הקב"ה מכביד את לבו בעל כרחו, ומה תועלת תהיה בהתראה זו.

ברם לדרכנו נראה, שהקב"ה רק מנע ממנו הסיוע מלעילא שיש לאדם, שנמנעה ממנו היד המושטת תמיד מן השמים לשבים שיהיה בנקל בידם לשוב, זה נמנע מפרעה הרשע, אבל בודאי הוא מצד עצמו היה יכול לחזור בעצמו בתשובה ולשוב מחטאיו.

והראיה החזקה לכך, שבודאי היה פרעה יכול להתגבר בעצמו ולשוב בתשובה, אף שהקב"ה הכביד את לבו. היא מזה גופא ששלח הקב"ה את משה אליו להתרות בו, שבודאי אם אין בכח האדם לשוב ולהתחרט בטלה כל יסוד ההתראה. שכל ענין יסוד

עבודת מצרים - הכנה לעבודת הבורא בכל האופנים
שְׁלַח עַמִּי וְיַעֲבֹדְנִי. (יג)

זוה תכלית יציאת בני ישראל, צבאות ה', ממצרים: להיות לו לעבדים. כמו שפתח הקדוש ברוך הוא בעשרת הדברות: "אנכי ה' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים" - להיות לו עבדים. וגדר עבדות, הוא: כמו חיללים העומדים נצבים תמיד על משמרתם. וכן צבאות ה' עומדים תמיד מוכנים במלחמות השם יתברך נגד היצר הרע והסטרא אחרא, שונאיו של השם יתברך.

וכמו שברור ומובן, ואין להעלות כלל על הדעת שהחיללים בצבא המלך יתנו עורף וינטשו המערכה בשעת מלחמה, במענה שאין להם מצב רוח, כמו כן ממש ישראל הם צבאות ה' העומדים תמיד במערכות מלחמת היצר, וחייבים להלחם גם בקטנות המוחין ובהעדר מצב רוח - ולקיים מצוותיו, גזירותיו וחוקותיו, למרות הסתר היצר הרע, וזוהמת העולם, שמתנגד לקיומם. ובוה שמקבל העול על צווארו, לקיים התורה והמצוות מתוך שמחה אהבה ורצון - בוה נכנס בכלל עבד ה'.

וזוה יסוד עבודת ה': לקבל על עצמו לקיים מתוך שמחה. כי אף שהתכלית הוא להיות עבדים להבורא יתברך, כי על מנת כן הוציאים ממצרים, שיהיו עבדיו, ולא עבדי פרעה ועבדי הסטרא אחרא והיצר הרע, והוא לדורות, הדיינו; יציאת מצרים היא נצחית בפועל, בכל יום, ולכל אחד ואחד - אף על פי כן, העול של גזירותיו צריך לקיימם באהבה וברצון ובשמחה, ולעשות נחת רוח לפניו.

הקדמה לסדר היום חלקי עמי יז

"ביום הציל ה' אותי מכף כל אויביו ומיד שאול, [נתהלים יח א.]. שצריך כל אחד לירא על האור והחיות שהשיג שמא הוא רק שאול אליו לפי שעה..."

זוה היה תפלת דוד המלך ע"ה: שהשי"ת יצילו מבחינת מדריגות שאולים שנותנים לאדם, כי יש סכנה גדולה במדריגות הנותנים לו לאדם מכח שאלה, ולא כפי ערך עבודתו ויגיעתו ופרי מעשיו.

זוה היה בחינת בני ישראל כשיצאו ממצרים, שהיו מדרגותיהם שאולים, וכמו שנאמר "וישאלו איש מאת רעהו ואשה מאת רעותה כו'", - שכל השגותיהם היו שלא לפי ערך מעשיהם, שהרי היו במ"ט שערי טומאה, והוציאים השי"ת לפני שישקעו בשער הנוץ. וכיון שמדריגותם היה בשאלה שלא כפי ערך עבודתם ומעשיהם, על כן עברו עליהם כל אותם היסורים לאחר מכן במדבר.

ואפשר שזוה תכוונה במת שאמר פרעה [שמות ה ט] "תכבר העבודה על האנשים ויעשו בה ואל יעשו בדברי שקר". משום שידע שבני ישראל עדיין אינם במדריגה הזאת, שהרי טרם הגיע זמן צאתם מארץ מצרים, וטרם הגיעו למדריגה זו לחפוף בעבודת השי"ת. ולכן חשבם שבדמיון והזיה ידברו דברי הבל ושוא שרצונם לעבוד השי"ת. ולבסוף נאמר "לכו נא הגברים ועבדו את ה' כי אותה אתם מבקשים", חשב דשמא כבר הגיעו למדריגה הזאת, אולם רק הגברים וכו'.

אדם לעמל יולד עמי רפה

לא יוסרו הייסורים מחבריו ויושפע להם כל טוב, ולכן עוזרים להם מן השמים בעבורו.

וגודל החשיבות להשתתף בשמחת רעים, רואים אנו מהחסידיים והצדיקים הקדמונים, שהיו נוסעים לפעמים שבועות ארוכים בעגלות עם סוסים וכו', וכל טרחת טלטולי הדרכים שהיה בימים ההם, כדי להשתתף בשמחות רעיהם ורבותיהם. וכידוע שלא היה בימים ההם קל להשתתף בשמחת כל ידידים ומשפחה וכדומה, ועם כל זה היו שמחות של צדיקים, שאמרו שהיו שם שבעים צדיקים ממקומות שונים, וכדוגמת החתונה הגדולה הידועה באוסטילא, ועוד.

אחדות ישראל פרק ה

ביאור שני מיני חמץ שכנגד יצר הרע

וְלֹא יֵרָאֶה לְךָ חֻמֵּץ, וְלֹא יֵרָאֶה לְךָ שָׂאֵר בְּכֹל גְּבֻלְךָ. (יג ז)

באיסור חמץ מוצאים אנו שני סוגי חמץ שאסרה תורה, והינם שתי מיני חמץ כמבואר במשנה [פסחים מה:]: חמץ, ושאור וכו'.

והנה איסור החמץ מכוון כנגד יצר הרע שבאדם, וכמו כן שני מינים הללו גם כן רומזים לשני מיני יצר הרע שבלב האדם. ויש להגדיר על מה רומז מין החמץ, ועל מה רומז מין השאור.

והנראה בזה, שענין ה'חמץ' מכוון כנגד מידת הגיאות. כמו שכתבו בספרים הקדושים, שהחמץ תופח ועולה כדרכה של מידת הגאווה. ומין ה'שאור', נראה שמכוון כנגד המרירות והחמיצות. [וכענין שנקרא: "זויער טייג"]. ושני מינים הללו אסורים אף במשהו.

פסח פרק יא

להשתתף בשמחת חבריו – קשה יותר מלהצטער בצער חבריו

מִשְׂכּוֹ וקָחוּ לְכֶם צֶאֱן לְמִשְׁפַּחְתֵּיכֶם וְשָׂחֲטוּ הַפֶּסַח. (יב כא)

וכתב רבינו בחי: "למשפחותיכם – מכאן שחייב אדם לקרב קרוביו, כדי שישמחו עמהם בימים טובים, וכן בימות הגאולה, הבטיחנו הקדוש ברוך הוא להתקרב איש אל משפחתו, וגו'".

וכבר הארכתי, שיותר קשה להשתתף בשמחת חבריו מאשר להשתתף בצערו. וטעם הדבר הוא מחמת שטבעו של האדם אינו יכול לסבול לראות ייסורי וצער חבריו, וממילא מרחם עליו ומשתתף בצערו. אבל בשביל לשמוח בשמחתו באמת צריך שיהיה לו אהבת ישראל באמת, שירגיש אהבת חבריו כמוך, וכך יוכל לשמוח בשמחתו בפנימיות הלב.

מה גם שידוע שלהצטער, יכול אדם להתברוד בחדרו בצערו. מה שאין כן לשמוח אי אפשר לבד – בלא ידידים וקרובים, וצריך להשתתפות חבריו בשמחתו, ואם כן החסד בזה הוא הרבה יותר גדול, ואכמל"ב. וידוע מאמר הרבי מווארקא זצלה"ה על מה שאמרו חז"ל [תענית כ:]: "ולא ששתי בתקלת חברי" – היינו שלא יכולתי לשמוח ולשוש בשמחה שלי, כאשר חברי היה נתון בשעת תקלה, ודו"ק.

ומי שזוכה להיות אפילו במעט במדרגה הזאת, שחידש הרה"ק הנ"ל, יש בכוחו להשפיע על חבריו בשעת שמחתו – שפע קודש לאחרים. וכמו שכתבו הספרים הקדושים ש"בעל שמחה", היינו בעלים על השמחה, שנפתחים לפניו שערי שמים. וזה מחמת שאין שמחתו יכולה להיות שלמה, אם

תורת רבויה"ק

ויהי חֶשֶׁךְ עַל אֶרֶץ מִצְרַיִם וַיִּמַּשׁ חֶשֶׁךְ. (י כא)

פעם אחת לן אצל מרן משידלוצבא זי"ע אחד מנכדיו, נער קטן. והיו לו פחדים בלילה. וכאשר בא לזקנו להתלונן, אמר לו: לי יש פחד לא מהלילה אלא ממי שברא החושך. בא ותישן בחדרי ולא יהיו לך פחדים כלל. [חסידיים ואנשי מעשה, קלז]. (מבוא ארון עדות מועדים עמ' קסח)

וְלִכְלֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא יִחָרֵץ כָּלֵב לְשָׁנוֹ. (שמות יא, ז)

סיפר האדמו"ר הגה"צ רבי ברוך ממונקאטש זצ"ל, שבמקום מגוריו של כ"ק מרן אדמו"ר החלקת יהושע זי"ע בשעדליץ היה איזה שטח לפני בנין הת"ת שבו הסתובבו כלבים, וכמובן שהילדים פחדו ללכת דרכו, אולם מרן זי"ע בטל ילדותו לא חת והלך באותו דרך, כאשר נשאל רבינו האם אינו מפחד מהכלבים נענה ואמר: "כאשר יש מורא ופחד מהשם יתברך, אין כבר שום פחד משום דבר אחר בעולם", "ווען מהאט מורא פונעם אויבערשטן, האט מען נישט מורא פון קיין אנדערע זאך" (אור עולם, מבוא)

אֲשֶׁר פָּסַח עַל בְּתֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם בְּנִגְפוֹ אֶת מִצְרַיִם וְאֶת בְּתֵינֹו הִצִּיל. (יב כז)

בספה"ק חלקת יהושע, הביא בשם מרן הרה"ק מפארציווא זי"ע, שיומא דהילולא שלו חל בשבוע זה [ביום ז' שבט], כי בפסוק זה יש רמז, שאם ישראל עם קדוש, מתנהגים שיהיה 'ואת בתינו' - בתי ישראל, בצניעות וכדומה [השמורים בחומות מבצר מפני רוח הטומאה], אז 'הציל', זה גורם הצלת ישראל. וכמו בגאולת מצרים כן הוא בכל דור ודור. (מאמרים מאמר ראשון טו)

וְהַגְדַּת לְבִנְךָ בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר בְּעֶבְרַת זֶה עָשָׂה ה' לִי בְּצֵאתִי מִמִּצְרָיִם. (יג ח)

בשעת פטירתו של רבינו הק' מפארציווא זצוק"ל היה מונח לפניו ספר התנ"ך בו היה מעיין תמיד, והספר היה פתוח לפניו בפרשת בא בפסוק "והגדת לבנך". ויהי לאות ולמופת לעיני כל אשר ידעו עד כמה נתן נפשו על חינוך בני ישראל בקדושה ובטהרה. עובדה זו עשתה רושם גדול גם בחוגים רחוקים מתורה ומצוות, ואף בעיתונות החילונית הזכירה בשעתו.

בפרט ניכר היה הדבר בגודל מסירות נפשו למען חינוך ילדיו הרכים, אשר עם היותו רבי ואדמו"ר לאלפי חסידים, נתן תמיד את דעתו עליהם והדריכם והנהיגם בדרכי התורה והיראה במידה מרובה, עינו היתה תדיר פקוחה עליהם לגדלם ולחנכם,

פעם אחת בא אחד מגדולי פולין לפני רבינו זי"ע בבקשה שיצטרף לפעילות של מועצת רבנים מסויימת, וסירב רבינו זי"ע באמרו שמאחר וטפלא תליא ביה הרי הוא מחוייב להתמסר להם, לגדלם ולחנכם בתורה ויראת שמים.
